

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Årsredovisning 2015

Vård och omsorgsnämnden

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

INNEHÅLL

ÅRSREDOVISNING 2015	3
EKONOMI	3
ANALYS AV EKONOMISKT UTFALL.....	3
DRIFTBUDGET PÅ VERKSAMHETSIVÅ.....	4
BETYDELSEFULLA HÄNDELSE	12
INVESTERINGAR	13
ANALYS AV INVESTERINGAR PER PROJEKT	13
SAMMANSTÄLLNING AV FÖRSLAG TILL OMBUDGETERING	14
MÅL OCH ÅTAGANDEN	16
MÅLOMRÅDE MEDBORGARNAS BOTKYRKA.....	16
MÅLOMRÅDE FRAMTIDENS JOBB	23
MÅLOMRÅDE VÄLFÄRD MED KVALITET FÖR ALLA.....	25
MÅLOMRÅDE GRÖN STAD I RÖRELSE	31
MÅLOMRÅDE KULTUR OCH KREATIVITET GER KRAFT.....	32
MÅLOMRÅDE EN EFFEKTIV OCH KREATIV KOMMUNAL ORGANISATION	35
PERSONAL	42
ANSTÄLLDA, ÅRSARBETARE OCH ANSTÄLLNINGSFORM	42
KÖNS- OCH ÅLDERSFÖRDELNING	42
SYSSELSÄTTNINGSGRAD.....	43
SJKFRÅNVARO	45
FÖRÄLDRALEDIGHET	45
TIDSANVÄNDNING	45
PERSONALOMSÄTTNING.....	46
ANDEL CHEFER MED UTLÄNDSK BAKGRUND	46
DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE	46
HÅLLBART MEDARBETARENGAGEMANG.....	46
KOMPETENSUTVECKLING	47
ARBETSSKADOR OCH TILLBUD	47

Årsredovisning 2015

Ekonomi

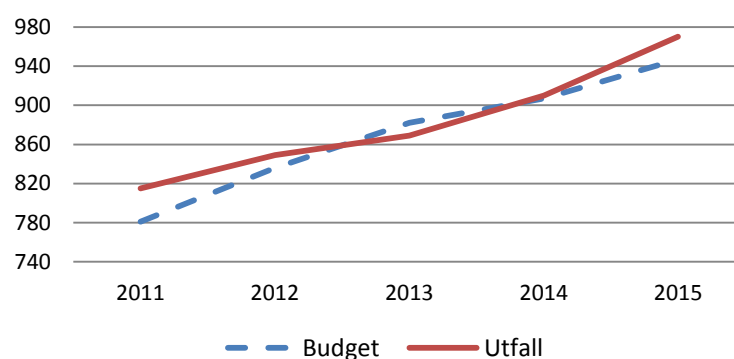
Resultat, mnkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Budget avvikelse 2015
Verksamhetens intäkter (+)	156,1	164,0	156,6	+3,9
Verksamhetens kostnader (-)	1 024,9	1 073,7	1 126,6	-26,4
Nettokostnad (+/-)	868,7	909,8	970,0	-22,5
Nettoinvesteringar (+/-)	1,3	13,4	4,8	+1,5

Analys av ekonomiskt utfall

Vård- och omsorgsnämnden visar år 2015 ett underskott på netto 22,5 miljoner kronor. I delårsbokslutet i april beräknades ett underskott på 19,0 miljoner kronor, och vid prognosen per oktober prognostiserades ett underskott på 22,5 miljoner kronor. Förvaltningen har under de senaste åren arbetat med och utvecklat budget- och uppföljningsprocessen samt det ekonomiska ansvaret. Trots underskottet på 22,5 miljoner kronor har vi under året haft kontroll på inom vilka verksamheter de ökade kostnaderna finns och tidigt vidtagit åtgärder för att dämpa underskottet.

Diagrammet visar utvecklingen av det ekonomiska resultatet mellan åren 2011 och 2015.

Budget och utfall 2011-2015

Driftbudget på verksamhetsnivå

Centrala verksamheter visar ett överskott på 10 miljoner kronor

CENTRALT	Bokslut 2014 Netto	Budget 2015 Netto	Bokslut 2015 kostna- der	Bokslut 2015 Intäkter	Bokslut 2015 Netto	Budget- avvi- kelse Netto
711, Vård- och omsorgsnämnd	-622	-707	-588	0	-588	119
712, Ledning och adm.	-33 744	-41 241	-40 491	124	-40 367	874
713, Övrig verksamhet	-3 292	-4 058	-2 899	28	-2 871	1 186
714, Ofördelade post	0	-7 856	0	0	-0	7 856
719, Projekt	-1 096	0	-43	0	-43	-43
71, Summa	-38 755	-53 862	-44 021	152	-43 867	9 993

Ledning och administration visar ett överskott på 0,9 miljoner kronor. Verksamheten omfattar personalkostnader, administrativa kostnader, utbildning, IT-kostnader, konsultinsatser, information och marknadsföring.

Övriga verksamheter omfattar nämnd, medel från kommunens interna kompetensfond och ofördelade poster. Verksamheterna visar tillsammans ett överskott på 9,2 miljoner kronor. 7,8 miljoner kronor finns i den ofördelade posten.

Ur interna kompetensfonden fick förvaltningen 3,5 miljoner kronor för satsningar gällande undersköterskeutbildning och språkutveckling. Av dessa medel har cirka 1,2 miljoner kronor inte tagits i anspråk. Överskottet beror i huvudsak på att medarbetare inte har genomfört utbildningen i den studietakt och omfattning som planerats. Vi föreslår att 0,7 miljoner kronor omförs till 2016 för fortsatt finansiering av validering och kompletterande utbildning till undersköterskekompetens för de medarbetare som påbörjat men inte har gått klart utbildningen. Överskottet gällande språkutveckling beror bland annat på att läraren valde en lägre sysselsättningsgrad och oplanerad frånvaro bland deltagande medarbetare.

Äldreomsorgen inklusive myndighet visar ett underskott på netto -17,4 miljoner kronor

I verksamhetsområdet äldreomsorg ingår vård- och omsorgsboenden, service-lägenheter, hemtjänst, kostorganisation, hälsa, sjukvård och rehabilitering, dagverksamheter samt externa placeringar och myndighet. Underskottet finns inom hemtjänst, externa placeringar och myndighet.

Under året har äldreomsorgen erhållit stimulansbidrag från Socialstyrelsen för en ökad bemanning samt för sammanhållen vård och omsorg från 2014. Totalt fick äldreomsorgen 6,58 miljoner kronor i bidrag under 2015.

Intäkter inom verksamheterna 773, 774 och 775 har skrivits ner med 0,8 miljoner kronor. Anledningen till att intäkterna inte når upp till budget är på grund av att våra brukare saknar tillräcklig inkomst.

ÄLDREOMSORG	Bokslut 2014 Netto	Budget 2015 Netto	Bokslut 2015 Kostna- der	Bokslut 2015 Intäkter	Bokslut 2015 Netto	Budget - avvi- kelse Netto
770, Äldreomsorg	-16 488	-21 123	-20 130	1 105	-19 025	2 098
771, Myndighet SoL	-14 622	-14 999	-16 891	0	-16 891	-1 892
772, Kostorganisation	-1 887	-4 500	-19 652	15 519	-4 133	367
773, Vård- och omsorgsboenden	-226 028	-244 807	-288 195	42 863	-245 332	-525
774, Öppen service	-10 846	-12 532	-11 919	1 292	-10 626	1 906
775, Hemtjänst	-139 911	-140 336	-159 274	11 562	-147 712	-7 376
776, Hälso- sjukvård & rehab	-33 892	-34 800	-36 126	1 629	-34 497	303
777, Övrig service	-3 467	-3 955	-4 816	1 430	-3 386	569
778, Externa placeringar	-62 365	-45 365	-64 792	6 619	-58 173	-12 808
77010 Personligt stöd, SoL	62	-	-	-	-	-
77, Summa	-509 443	-522 417	-621 795	82 019	-539 776	-17 359

Myndighet SoL¹ visar ett underskott på 1,9 miljoner kronor

Under myndighet SoL ingår administration, personalkostnader för biståndshandläggare, kostnader för hemvårdsbidrag och utskrivningsklara.

Underskottet beror främst på att konsulter och timvikarier hyrts in under året. Detta för att täcka upp för de vakanser som uppstått under föregående år. Timvikarier och övertid har också behövts under hösten i samband med arbetet att följa upp de många beslut som fanns utan aktuellt datum. Ett helhetsgrepp har tagits vad gäller arbetsmiljön varför kostnader för ergonom, stolar med mera har tillkommit. Resterande underskott är övertagande av lokalhyror samt en nyinrättad receptionstjänst.

¹ Socialtjänstlagen

Vård- och omsorgsboenden visar ett underskott på 0,5 miljoner kronor

I verksamheten ingår personal- och driftskostnader för vård- och omsorgsboenden, mat och omsorgsintäkter samt kostnader för servicelägenheter. Det är främst mat- och omsorgsintäkterna som orsakar underskottet då brukarna inte har tillräckligt hög inkomst för att kunna betala. Ett mindre underskott finns även inom servicelägenheterna.

Vård- och omsorgsboenden redovisar ett överskott på 0,9 miljoner kronor. Trots ökade kostnader för hög bemanning under året har resultatet kunnat balanseras med hjälp av stimulansmedel från socialstyrelsen. Man har även arbetat intensivt med att samordna och följa upp inköp på Tumba vård- och omsorgsboende, vilket har genererat en besparing på cirka 0,5 miljoner kronor.

En ny enhet för dementa med finsk inriktning har startats upp på Alby Äng. I budget låg enheten med somatisk inriktning, vilket påverkar beläggningen på de dementa enheterna. På Silverkronan har finsk enhet med somatisk inriktning startats upp i början av budgetåret. Det har inneburit högre personalkostnader då det finns begränsat med resurser med rätt kompetens och kunskaper i det finska språket. Det har även varit svårt att fylla platserna då brukare med behovet saknats. Två platser stod fortfarande tomma i slutet av året.

Under mars 2015 avvecklades gruppboendet för dementa på Tre Källor, som drevs i extern regi. De brukare som bodde på Tre källor har flyttat till något av våra andra boenden.

Öppen service visar ett överskott på 1,9 miljoner kronor

Under öppen service ingår dagverksamhet, botkyrkafixaren, syn och hörselinstruktör samt mötesplats. Överskottet finns inom dagverksamheten och beror på att en dagverksamhet inte har öppnats upp enligt plan på grund av vård- och omsorgsboendet Allégårdens ombyggnation. Dagverksamheten Midgård har flyttat från Tullinge till Tre Källor under hösten.

Hemtjänst visar ett underskott på 7,4 miljoner kronor

Redan tidigt under året prognostiserades ett underskott inom hemtjänsten. Detta förklarades av ökade volymer och förvaltningen fick i uppdrag att utreda orsaken till ökningen samt att säkerställa statistiken. Prioriteringen i detta uppdrag låg i att följa upp samtliga utgångna beslut och vid årsskiftet var alla beslut uppdaterade. Utan tillförlitlig statistik är det svårt för utförarna inom hemtjänsten att styra verksamheten och följa upp effektiviteten. Ett fortsatt arbete med att säkerställa att hela processen för handläggning och utförande hanteras rätt i verksamhetssystemet pågår därför.

Underskottet inom hemtjänsten ligger framförallt på ökade personalkostnader, vilket skulle kunna förklaras av ökade volymer. Det kan även bero på ett för lågt budgeterat timpris eller bemanning. Hemtjänsten har under året också genomfört flertalet utbildningsinsatser för medarbetarna kopplat till mobil hemtjänst, demens- och omsorgscoachning, livsmedelshygien, basal hygien, dokumentation och senior alert, vilket har orsakat högre personalkostnader i form av vikarier. Under året har hemtjänsten även haft extraordinära kostnader i samband med flytt av grupper på cirka 0,5 miljoner kronor.

Från och med 1 april tog hemtjänsten över servicelägenheter och hemtjänstinsatser från en privat entreprenör (Tre Källor) och analoga trygghetslarm har bytts ut till digitala trygghetslarm. Detta kunde genomföras på ett mycket gott sätt genom den larmgrupp som skapats för installation och avinstallation för säkerställandet av trygghetslarm.

Externa placeringar SoL visar ett underskott på 12,8 miljoner kronor

Antalet köpta platser 2015 ligger högt över budget och har gjort det under hela året, vilket orsakar ett stort underskott inom verksamheten. Behovet av demensplatser har tydligt ökat under året, likaså korttidsplatser.

Externa placeringar ÄO	Antal brukare, 31 dec 2014	Utfall 2014, årsplac.	Budget 2015, årsplac	Utfall 2015, årsplac.	Antal brukare, 31 dec 2015
Vård- och omsorgboende	66	73,1	49,6	66,3	66
Korttidsboende	8	12,5	9,6	11,7	26
Dagverksamhet	6	2,2	2,6	2,6	6
Externa placeringar, totalt	80	87,8	61,8	80,6	98

Mått och nyckeltal, äldreomsorgen

	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015
Äldreomsorg				
Hemtjänst, timmar	408 928	449 400	407 500	412 205 ²
Timpris hemtjänst	335	303	333	373
Somatiskt boende, årsplaceringar	202	197	216	189
Somatiskt boende, dygnskostnad	1 617	1 784	1 772	1 923
Demensboenden, årsplaceringar	125	165	181	175
Demensboende, dygnskostnad	1 743	2 050	2 003	2 179
Korttidsboende, årsplaceringar	16	20	23	20
Korttidsboende, dygnskostnad	2 327	2 213	1 990	2 259
Servicelägenheter, årsplaceringar	64	63	75	72
Externa placeringar, årsplaceringar	98,4	87,8	61,8	80,6
Externa placeringar dygnspris	2 084	2 180	2 196	2 203

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning inklusive myndighet ger ett underskott på 15,2 miljoner kronor

I verksamhetsområdet omsorg om personer med funktionsnedsättning ingår bostad med särskild service som gruppboendestäder, servicelägenheter samt mobila team. Vidare ingår personlig assistans enligt Lagen om stöd och service (LSS) och assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken kapitel 51 (SFB51), ledsagning, avlösarservice och kontaktpersoner. I verksamhetsområdet ingår även myndighet samt externa placeringar, LSS. Underskottet beror till största del på ökade volymer inom personlig assistans och externa placeringar LSS.

OMSORG OM FUNKTIONSNEDSATTA	Bokslut 2014 Netto	Budget 2015 Netto	Bokslut 2015 Kostna- der	Bokslut 2015 Intäkter	Bokslut 2015 Netto	Budget - avvi- kelse Netto
780, Gemensam adm. OF	-17 493	-17 563	-18 887	82	-18 805	-1 242
781, Myndighet LSS	-18 463	-17 852	-20 094	24	-20 070	-2 218
782, Självhushåll	0	0	-235	235	0	0
783, Bostad med särskild service	-152 797	-159 011	-170 921	13 007	-157 914	1 097

² Antal verkställda timmar under december månad*12

786, Personlig assistans	-95 771	-98 087	-160 790	56 028	-104 762	-6 675
788, Externa placeringar OF	-77 046	-78 627	-89 838	5 084	-84 754	-6 127
78, Summa	-361 569	-371 139	-460 766	74 461	-386 305	-15 166

Gemensam administration OF visar ett underskott på 1,2 miljoner kronor

I gemensam administration, omsorg om personer med funktionsnedsättning, ingår personalkostnader för chefer samt driftskostnader. Underskottet orsakas främst av renoveringskostnader kopplat till branden i ett av våra gruppboenden, Dynamiten. Resterande underskott består i ett ökat antal chefer jämfört budget samt flertalet långtidsjukskrivningar.

Myndighet LSS visar ett underskott på 2,2 miljoner kronor

Under myndighet LSS ingår administration och personalkostnader för biståndshandläggare och bostadsanpassningsbidrag. Underskottet beror främst på att konsulter och timvikarier hyrts in under året. Detta för att täcka upp för de vakanser som uppstod då flertalet medarbetare sade upp sig under en kort period. Ett helhetsgrepp har tagits vad gäller arbetsmiljön varför kostnader för ergonom, stolar med mera har tillkommit. En del av underskottet, cirka 1,0 miljoner kronor, beror på särskilda avgifter från IVO.

Bostad med särskild service visar ett överskott på 1,1 miljoner kronor

Bostad med särskild service avser gruppboenden, serviceboenden och korttidsboenden för vuxna samt barn och ungdomar inom funktionsnedsättningsområdet. Vidare ingår mobila teamet och ett specialteam som tillgodoser förstärkningar i boenden.

Överskottet beror främst på att vi har omvandlat tre enheter från tidigare gruppboendestäder till serviceboendestäder. Omvandlingen tydliggör arbetssätt och effektiviserar resursanvändningen. Enheterna som berörts är Lagfartsvägen och Notariebacken i Alby samt Grödingevägen 7A 5 tr. i Tumba.

Verksamheten för Personlig assistans visar totalt ett underskott på 6,7 miljoner kronor

Verksamheten ger personer med funktionsnedsättning hjälp i hemmet och på fritiden genom personlig assistans enligt lag om stöd- och service (LSS) och assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB51). Vidare innehåller även verksamheten ledsagning, avlösarservice, kontaktpersoner samt familjehem.

Nettoavvikelse personlig assistans per område/regi

Netto tkr	Egen regi	Extern regi	Total
LSS	0	-3 664	-3 664
SFB51	1 500	-4 082	-2 579
Övrig	-473	24	-449
Summa	1 027	-7 722	-6 692

Personlig assistans enligt LSS³ visar ett underskott 3,7 miljoner kronor.

Verksamheten för LSS utförs dels i egen regi, dels i extern regi. Egen regi visar ett nollresultat och extern regi visar ett underskott på 3,7 miljoner kronor. Underskottet beror främst på volymökningar. Timersättningen blev högre än budgeterat vilket också påverkar resultatet negativt.

Personlig assistans enligt SFB 51⁴, visar ett underskott på 2,6 miljoner kronor.

Kostnader för förändrade volymer mellan egen och extern SFB 51 balanseras till viss del av intäkter från Migrationsverket på 1,4 miljoner kronor. Resterade underskott består i första hand av sjuklöneersättning till externa utförare på cirka 1,8 miljoner kronor.

Övrigt som ledsagarservice, avlösarservice, kontaktpersoner samt familjehem visar tillsammans ett underskott på 0,4 miljoner kronor

Anledningen till underskottet beror dels på volymökning gällande kontaktpersoner och dels på att vi har sänkt budgeterat timpris för avlösarservice för mycket under 2015.

Externa placeringar visar ett underskott netto på 6,1 miljoner kronor

Verksamheten omfattar externt boende heltid, korttidsverksamhet, daglig verksamhet samt lägerverksamhet för både barn och vuxna.

Underskottet beror främst på volymökning och orsaken är att vi inte kan erbjuda plats i kommunen enligt planering. Trots att tidigare åtgärdsplan vidtagits för att sänka underskottet med cirka 1,0 miljoner kronor uteblir nettoeffekten på grund av volymökning. I den tidigare åtgärdsplanen ingick hemtagning samt minskning av dygnspriset vid omförhandling av externa placeringar. Ett arbete har genomförts under året i syfte att få ner kostnaderna för de placeringar som kostar mest. Det har vi dock endast lyckats med i något enstaka fall. Vi har påbörjat en diskussion med Södertörnsnätverket om att istället gå samman och upphandla LSS-boenden för att få ner priserna.

³ LSS-Lagen om stöd och service

⁴ SFB-51 – Socialförsäkringsbalken kapitel 51, assistansersättning

Externa placeringar OF	Antal brukare, 31 dec 2014	Utfall 2014, årsplac.	Budget 2015, årsplac	Utfall 2015, årsplac.	Antal brukare, 31 dec 2015
Boende LSS & SoL	50	49,8	47,4	52,0	51
Korttidsboende LSS	-	0,4	0,5	0,5	-
Lägerverksamhet LSS	-	0,9	0,9	0,8	-
Daglig verksamhet LSS	10	6,5	8	9,2	11
Externa placeringar OF, totalt	60	57,6	56,9	62,5	62

Mått och nyckeltal, omsorgen om personer med funktionsnedsättning

	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015
Omsorgen om personer med funktionsnedsättning				
Gruppboenden, årsplaceringar	137	139	138	138
Serviceboenden, årsplaceringar	34	37	38	38
LSS egen, timmar	25 324	28 041	27 000	30 522
LSS extern, timmar	60 381	62 786	68 000	79 933
LSS, totalt antal timmar	85 705	90 827	95 000	110 455
SFB51, antal egna brukare	44	38	41	33
SFB51, antal extern brukare	133	152	149	159
SFB, totalt antal brukare	177	190	190	192
Externa placeringar, årsplaceringar	50,6	57,6	56,9	62,5
Externa placeringar dygnspris	3 700	3 848	3 999	3 901

Betydelsefulla händelser

Många handläggare, cirka 90 procent, sade upp sig under slutet av 2014 och därför har många nyrekryteringar skett under 2015. Detta betyder att nästan hela myndighets personalstyrka bytts ut från 2014 till 2015. Då de flesta nya handläggare som anställts är nya i yrket har mycket arbete lagts på handledning men även på att arbetsmiljön ska vara sådan att man vill stanna kvar. Många luckor har uppstått innan handläggare varit på plats varför ett flertal konsulter har tagits in. Under 2015 har även myndighet fått nya chefer på alla nivåer och en ny verksamhetsutvecklare anställdes och började i augusti. Den seniora handläggaren för LSS började sin anställning i december och den seniora handläggaren för SoL rekryterades i december och börjar i januari 2016.

Myndighet fick under året ett uppdrag från nämnden att följa upp alla beslut som gått ut. Handläggare och chefer har med hjälp av andra inom förvaltningen arbetat hårt med att utföra uppdraget vilket många gånger varit svårt. Detta arbete har präglat framförallt hösten då annat utvecklingsarbete har fått stå tillbaka. I samband med att många uppföljningar gjordes på kort tid utarbetades en plan för att säkerställa att inte alla nytagna beslut går ut samtidigt, de behövde spridas så att inte samma situation uppstår igen. Vidare har myndighet nu ett system för att se hur många (och vilka) beslut som går ut varje månad, detta för att kunna hålla koll på och planera uppföljningarna framåt.

Kost- och måltidsenheten öppnade Allégårdens kök i början av 2015. I september tvingades vi med kort varsel stänga vårt största tillagningskök på Tumba. Stängningen varade under 3 månader och produktionen flyttades till Tornets och Allégårdens kök.

Hälso- och sjukvårdsenheten tog över HSL-ansvaret inom LSS-boenden (från Landstinget) 1 oktober 2015. Samarbetet mellan äldreomsorgen och funktionsnedsättningsområdet har varit mycket gott och alla medarbetare har bidragit till en smidig övergång. Vi ser att skatteväxlingen inte är tillräcklig för den kostnad som överförs till kommunen i form av bemanning och hjälpmedel. Detta följs upp under 2016.

Allégårdens vård- och omsorgsboende fick beslut om delvis evakuering till Söderby park i Salem för ombyggnation. Evakueringen påbörjas i januari 2016 och stort arbete har lagts på information till brukare, anhöriga och medarbetare. Tumba vård- och omsorgsboende fick besked om försäljning av fastigheten Samariten där arbete har lagts på informationsinsatser. Uppföljning fortsätter under kommande år för evakuering till ersättningsboenden.

Kost- och måltidsenheten började under hösten även att leverera mat och varor till asylboenden som inrättades akut.

Investeringar

Projekt, tkr	Bokslut	Budget	Bokslut	Budget
	2014	2015	2015	avvikelse 2015
3300 Ny/återanskaffning av inventarier ÅO	-2 431	-700	-1 035	-355
3302 Ny/återanskaffning av inventarier OF	-304	-700	-657	43
3303 Arbetsmiljöåtgärder, brandskydd	-177	-200	-333	-133
3304 Data, nät, tele	-1 969	-900	-883	17
3306 Digital nyckelhantering	0	-770	-991	-221
3307 Underhåll	0	-1 500	-693	807
3308 Tornet inventarier	-5 045	-280	-79	201
3309 Trygghetslarm	0	-1 000	-100	900
3310 Invent nytt gruppboende	0	-200	0	200
Summa	-13 430	-6 250	-4 771	1 479

Analys av investeringar per projekt

Ny/ återanskaffning av inventarier, projekt 3300/3302, underskott -0,3 miljoner kronor

Löpande anskaffning av inventarier har gjorts under året. Boendelarm inom två vård- och omsorgsboenden, nyckelskåp inom hemtjänsten samt solskydd på Silverkronan är saker som har prioriteras. Den befintliga investeringsbudgeten möter inte upp behovet som finns inom äldreomsorgen och det är inom den verksamheten som underskottet finns.

Arbetsmiljöåtgärder, brandskydd, projekt 3303, underskott -0,1 miljoner kronor
Vi har under året renoverat myndighets reception, åtgärderna har inneburit att vi överskridit investeringsbudgeten.

Data, nät och tele, projekt 3304, budget i balans

Under året har vi stärkt upp med diverse teknisk utrustning på förvaltningen. Flertalet inköp av nyckelskåp till hemtjänsten har också gjorts. Investeringsbudgeten har förbrukats i sin helhet.

Digital nyckelhantering, projekt 3306, underskott -1,0 miljoner kronor

Investeringsmedlen för digital nyckelhantering har förbrukats. Beslut om att inte införa nyckelfri hemtjänst togs i maj 2015 efter utvärdering av pilotprojektet. Däremot startade breddinförandet av Lifecare mobil hemtjänst under september som ger möjlighet till tidsregistrering och social dokumentation direkt i mobiltelefonen.

Underhåll, projekt 3307

Vård- och omsorgsnämnden har 30 boenden inom funktionshinderområdet och 6 boenden inom äldreomsorgen vilket motsvarar hundratals lägenheter och lokaler. Dessa består av kommunalägda fastigheter, bostadsrätter och hyresrätter. Vi har gjort besiktningar som visar att de äldre lägenheterna och lokalerna är i dåligt skick och att underhållsinsatserna i princip varit obefintliga historiskt. Den låga standarden leder till att brukare tackar nej till erbjudna lägenheter på hemmaplan och att förvaltningen får svårare att anvisa boende till dem som behöver. Vi har prioriterat 1,5 miljoner kronor för att möta det akuta underhållsbehovet men inte kunnat förbruka budgeten i sin helhet på grund av att insatser gällande underhåll kräver planering med fler aktörer vilket tar tid. Då behovet fortsatt är stort gällande underhåll föreslår vi att överskottet på 0,8 miljoner kronor omförs till 2016.

Trygghetslarm, projekt 3309, överskott 0,9 miljoner kronor

Upphandlingen av trygghetslarm genomfördes under 2015 och breddinförandet startade under september. I princip samtliga trygghetslarm var utbytta vid årsskiftet. De nya trygghetslarmen innebär att hela larmkedjan blir digital. Överskottet beror på att tjänsten inte är leveransgodkänd från vår sida då leverantören inte levererar enligt avtal. Vi föreslår därför att 0,9 miljoner kronor omförs till 2016 för kostnaden som faller ut då tjänsten godkänns.

Tornet inventarier, projekt 3308, överskott 0,2 miljoner kronor

Tornets vård- och omsorgsboende har gjorde ett överskott på investeringsbudgeten avseende inventarieinköp. Detta beror i huvudsak på att det inte har varit möjligt att köpa in inventarier enligt den plan som var tänkt vid årets början.

Sammanställning av förslag till ombudgetering

Ombudgeteringar, tkr	Förslag till 2016
Investeringsbudget	
Trygghetslarm	900
Underhåll	800
Driftbudget	
Kompetensutveckling	700

Ombudgetering, investeringsbudget

Trygghetslarm

Under 2015 har förvaltningen haft en budget på 1,0 miljoner kronor för trygghetslarm. De nya trygghetslarmen innebär att hela larmkedjan blir digital. In-

vesteringsmedlen har inte förbrukats under 2015 trots att breddinförandet har pågått under hösten och nästan samtliga trygghetslarm är utbytta. Överskottet beror på att tjänsten inte är leveransgodkänd från vår sida, då leverantören inte har levererat enligt avtal. Vi föreslår därför att 0,9 miljoner kronor omförs till 2016 för kostnaden som faller ut då tjänsten godkänns.

Underhåll

Vård- och omsorgsnämnden har 30 boenden inom funktionshinderområdet och 6 boenden inom äldreomsorgen vilket motsvarar hundratals lägenheter och lokaler. Vi har gjort besiktningar som visar att de äldre lägenheterna och lokalerna är i dåligt skick och att underhållsinsatserna i princip varit obefintliga historiskt. Vi har prioriterat 1,5 miljoner kronor för att möta det akuta underhållsbehovet men inte kunnat förbruka budgeten i sin helhet på grund av att insatser gällande underhåll kräver planering med fler aktörer, vilket tar tid. Då behovet fortsatt är stort gällande underhåll föreslår vi att överskottet på 0,8 miljoner kronor omförs till 2016.

Ombudgetering, driftbudget

Kompetensutveckling

2015 fick vård- och omsorgsförvaltningen 2,35 miljoner kronor ur kompetensfonden för undersköterskeutbildning. Av dessa medel har cirka 0,7 miljoner kronor inte tagits i anspråk.

Vårdbehovet för målgruppen inom vårt ansvarsområde förändras till att kräva mer kvalificerad omsorg och omvårdnad. Politiken har en tydlig målbild av vad förvaltningens verksamheter ska uppnå och staten ställer allt högre krav, till exempel ändrade arbetssätt och kompetenskrav, som berör våra verksamheter. Det blir därför allt viktigare för oss att ha medarbetare med rätt kompetens som kan möta framtida utmaningar och bidra till en hållbar utveckling. Vi ser ett stort behov av att fortsätta höja kompetensnivån bland vår omsorgspersonal för att matcha både rådande och framtida behov. Genom kompetensfonden har 122 medarbetare utbildats till undersköterskor och för närvarande⁵ är det 38 personer som studerar.

Vi föreslår att 0,7 miljoner kronor omförs till 2016 i syfte att låta medarbetare som påbörjat studierna, men av olika skäl inte utbildats enligt plan, bli klara.

---

⁵ 31 december 2015

Mål och åtaganden

Målområde Medborgarnas Botkyrka

Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen

Nämndmål 1:1

Våra brukare har ökat inflytande och delaktighet och får ett bemötande av högsta klass

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Brukare är nöjda med bemötandet i vård- och omsorgsboenden ⁶ .	88%	92%	93%	93%
- Kvinnor	-	89%	92%	92%
- Män	-	98%	95%	94%
Brukare är nöjda med bemötandet i hemtjänsten	88%	89%	92%	92%
- Kvinnor	-	89%	94%	92%
- Män	-	90%	89%	91%
Brukare är nöjda med bemötandet i OF ⁷ .	91%	77%	91%	90%
- Kvinnor	-	-	-	-
- Män	-	-	-	-
Andel brukare som varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan i vård- och omsorgsboenden ⁸ .	75%	81%	87%	86%
Andel brukare som varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan i hemtjänsten ⁹ .	67%	68%	56%	73%
Andel brukare som varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan inom OF ¹⁰ .	-	74%	63%	65%

Nämndmål 1:2

Nämndens verksamheter präglas av god service och hög tillgänglighet i alla kontakter

⁶ Socialstyrelsens brukarundersökning

⁷ Pict-O-Stat

⁸ Kvalitetskontroll och egenkontroll

⁹ Kvalitetskontroll och egenkontroll

¹⁰ Kvalitetskontroll och egenkontroll

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Andelen kvinnor och män som upplever att tillgängligheten vid telefonkontakt med kommunen är hög ¹¹	31%	19%	27%	42%
-Kvinnor	-	-	-	-
-Män	-	-	-	-

Målkomentar

Förvaltningens arbete syftar till att ge medborgarna större inflytande och delaktighet över insatserna och vårdens innehåll.

Åtagande

Vi ska erbjuda alla ungdomar som ska avsluta sin utbildning på särgymnasiet ett samtal om framtiden.

Myndigheten ska genomföra årliga bemötandeundersökningar.

Uppföljning och analys

Flertalet insatser har genomförts under året för att våra brukare ska få ett ökat inflytande och uppleva en större delaktighet, tillgänglighet och ett gott bemötande.

Bemötande

Mätning av indikatorn bemötande sker genom Socialstyrelsens brukarundersökning för vård- och omsorgsboenden och hemtjänsten och genom Pict-O-stat inom funktionsnedsättningsområdet. För dagverksamheten och myndighet genomförs egna brukarundersökningar. Resultatet för 2015 visar att andelen brukare som är nöjda med bemötandet fortsatt är högt. Det har dock inte skett någon förändring jämfört med föregående år. Inom dagverksamheten är nöjdheten 95 procent, varav kvinnor är 100 procent nöjda med bemötandet och män 80 procent nöjda med bemötandet.

Resultatet för myndighet visar att 74 procent av brukarna är nöjda med bemötandet. En ökning med 21 procent, från 63 procent till 84 procent, har dock skett mellan undersökningarna som genomfördes i april och oktober. Detta kan förklaras av att myndighet har arbetat med ökad tillgänglighet, vilket beskrivs nedan under rubriken tillgänglighet. Under våren tog myndighet fram en version av enkäten med pictogrambilder till de brukare inom LSS som behöver det och till finska brukare finns den översatt till finska.

Utöver brukarundersökningen har funktionsnedsättningsområdet genomfört intervjuer med 23 brukare på grupp- och servicebostäder under juni månad. Frågorna har formulerats på samma sätt som i den årliga brukarundersökningen i Pict-O-stat och brukarna fick bland annat svara på om personalen lyssnar och

¹¹Kommunens kvalitet i korthet, KKIK, mått 2

om personalen knackar eller ringer på innan de kommer in. Resultatet visar att 100 procent alltid eller oftast lyssnar på brukaren samt knackar på innan de kommer in.

Delaktighet

Genom stickprovskontroller i verksamhetssystemet mäter vi andelen brukare som varit delaktiga i att upprätta genomförandeplaner. Alla brukare och företrädare som vill är också delaktiga i upprättandet av genomförandeplanen.

Under våren har funktionsnedsättningsområdet arbetat intensivt med att förklara vikten av att beskriva på vilket sätt brukaren är delaktig i upprättandet av genomförandeplanen. Diskussioner kring vad delaktighet är och hur brukarna kan vara delaktiga på olika sätt utifrån sina förmågor har pågått under året. Ett arbete har också påbörjats med att göra genomförandeplanen mer tillgänglig för våra brukare med stöd av exempelvis bilder.

Äldreomsorgen har prioriterat arbetet med att upprätta och följa upp genomförandeplanerna och har även utökat antalet stickprover. Exempelvis arbetar hemtjänsten med att göra stickprovskontroller på varje enhet för att kunna göra bättre analyser och arbeta med rätt förbättringsåtgärder. Sedan föregående år har delaktigheten i genomförandeplanen ökat inom hemtjänsten från 56 procent till 69 procent. Myndighets arbete med att följa upp beslut (se mål 7:2) kan framöver generera säkrare statistik på aktuella planer. Ett fortsatt arbete med utbildning i social dokumentation och genomförandeplaner är dock en del av handlingsplanen för att öka andelen delaktiga.

Inom dagverksamheten visar stickprovskontrollen att 73 procent av brukarna är delaktiga i upprättandet av genomförandeplanen.

Från och med första februari har funktionsnedsättningsområdet anställt en brukarombudsman (BRO) vars uppgift är att samla in synpunkter hos dem som har stöd av omsorgen, träffa politiker i vård- och omsorgsnämnden, ha regelbundna möten med omsorgens chefer samt vara med och utforma och analysera brukarundersökningen. BRO har även representerat Botkyrka vid utbildningsdagar på Carpe¹² och i EBP¹³-nätverket på Sveriges kommuner och landsting. Under året har hon även deltagit i nationell press och på SVT för att prata om hur Botkyrka kommun arbetar med delaktighet.

Inom äldreomsorgen och funktionsnedsättningsområdet har flertalet brukar- och inflytanderåd hållits under året. Exempelvis har vård- och omsorgsboenden och dagverksamheten haft brukarråd ihop med kost- och måltidsenheten för att skapa delaktighet gällande mat och synpunkter. Den vintermatsedel som gäller från och med oktober har tagits fram utifrån de synpunkter som kommit

---

¹² En kommungemensam funktion för verksamhets- och yrkesutveckling inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning i Stockholms län.

¹³ Evidensbaserad praktik.

upp. Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar i samtliga verksamheter med att vidareutveckla innehåll och upplägg på brukar- och inflytanderåden för att öka brukarfokus.

En ny gruppbostad startade i slutet av sommaren samtidigt som två icke fullvärdiga boenden lagts ner. Vid den interna rekryteringen till den nya gruppbo-staden fick två av våra brukare, som ska bo på enheten, vara med vid intervju-erna. De hade själva tagit fram frågor som de fick ställa till de sökande.

Nätverket för kommunikationsstödjare inom funktionsnedsättningsområdet har fokus på att skapa fungerande kommunikation för alla brukare utifrån deras förutsättningar. Många verksamheter som är representerade på träffarna och ett stort engagemang finns. Kommunikationsstödjarna har bland annat varit med och formulerat frågor inför brukarundersökningen samt tränat in ord och bilder med brukarna så att de ska förstå de frågor som ställs. Under hösten genomfördes utbildningsdagar om AKK¹⁴ där medarbetare delade med sig av sin kompetens och goda exempel till kollegor för att stärka dem i arbetet med alternativa kommunikationssätt.

Delaktighetsmodellen (DMO) har under året genomförts på sju enheter inom funktionsnedsättningsområdet. DMO är en evidensbaserad metod där man genomför strukturerade samtal utefter ett visst ämne. Vägledare leder samtalen och tar med sig stafettfrågor från brukare till personal och tillbaka igen. Man avslutar med ett gemensamt möte där chefen deltar. Under hösten har ytterligare två vägledare utbildats i delaktighetsmodellen, personer som själva får stöd av verksamheten.

Tillgänglighet

I början av året inrättades en reception på myndighet som är bemannad under kontorstid. Förutom tillgängligheten ger det besökarna bättre service bland annat då det blir lättare att exempelvis lämna in ansökningshandlingar.

I syfte att öka tillgängligheten ytterligare för brukare och anhöriga togs telefondiderna på myndighet bort. Istället har handläggarna telefonen på under hela dagen. Vid hembesök, vårdplaneringar och andra tillfällen då det inte är möjligt att svara lägger handläggarna in anvisning om när de är åter. Synpunkterna (klagomålen) på tillgängligheten har minskat efter att telefondiderna togs bort.

Svar på åtagande

Alla ungdomar som avslutar sin utbildning på särgymnasiet ska få ett samtal om framtiden. Syftet med att erbjuda studenter att komma och få information om framtiden är för att kunna göra en uppskattning om framtida behov och möjliggöra långsiktig planering. Vid dessa träffar har vi berättat om olika insatser de kan söka och hur insatserna kan se ut. 18 studentsamtal har genom-

---

¹⁴ Alternativ kompletterande kommunikation

förts under året vilka har gett oss information om vilka insatser brukarna eventuellt kommer att vilja söka.

Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor

Nämndmål

Interkulturella förhållningssätt ska implementeras i nämndens verksamheter

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal enheter som genomfört utbildning i interkulturellt förhållningssätt.	-	-	-	2

Åtagande

Alla enheter ska utbilda medarbetarna i interkulturellt förhållningssätt.

Uppföljning och analys

Svar på åtagande

Samtliga enheter i förvaltningen kommer att delta i den kommunövergripande webbutbildningen som tas fram av kommunledningsförvaltningen. Hittills har samtliga enhetschefer inom funktionsnedsättningsområdet genomfört webbutbildningen.

Mål 3 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Nämndmål

Våra medborgare har en ökad trygghet, hälsa och livskvalitet.

Mätbart mål	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Antal registreringar i Senior alert ska öka	101	114	210	125	303

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Brukarnas egen bedömning av upplevt hälsotillstånd på boenden ¹⁵	18%	24%	23%	27%
-Kvinnor	19%	23%	21%	27%
-Män	17%	27%	27%	29%
Brukarnas egen bedömning av upplevt hälsotillstånd inom hemtjänst	28%	26%	24%	22%
-Kvinnor	27%	21%	20%	22%
-Män	31%	32%	31%	23%
Andel förebyggande hembesök som erbjudits äldre som fyller 80 år	-	-	-	-

Åtagande

Alla personer som har LSS-insatser och bor kvar i föräldrahemmet ska ha möjlighet att åka på sommarkollo eller annan motsvarande fritidsaktivitet.

Uppföljning och Analys

Senior Alert är ett kvalitetsregister för att stödja processen att förebygga fall, trycksår, undernäring och munhälsa hos äldre. Arbetet med rapportering till registret pågår och utfallet visar att 303 registreringar gjorts under 2015, en ökning med 93 registreringar sedan föregående år. När målet för 2015 sattes var det baserat på 2013-års utfall. Under 2014 arbetade förvaltningen mycket med registret och det resulterade i 210 registreringar vilket är betydligt högre än målet för 2015. Genom fler registreringar i Senior Alert används riskbedömningar som ett verktyg i det dagliga arbetet.

Fixartjänsten och syn- och hörselinstruktörens arbete är en möjlighet till fortsatt hälsa och livskvalitet genom förebyggande åtgärder. Det skapar trygghet för medborgare och ger möjlighet till självständighet även innan behov av insatser uppkommit. Fixartjänsten och syn- och hörselinstruktören kartlägger faror genom fallförebyggande checklistor och hembesök. De utbildar och informerar även medarbetare kring dessa frågor. Under 2015 har 1 000 hembesök genomförts av fixartjänsten och 1 461 hembesök gjorts av syn- och hörselinstruktören.

Äldreomsorgen skickar årligen ut så kallade 80-års kuvert till brukare som under året fyller 80 år. Kuvertet innehåller information om det stöd och den service som finns för våra äldre. De uppmanas även att ta kontakt med myndighet för att boka in hembesök. Samtliga äldre över 80 år har således blivit informerade om den service som finns i Botkyrka och möjligheten till ett förebyggande hembesök av biståndshandläggare. Vi har dock inte haft arbetssätt som möjliggör att kunna urskilja hur många äldre som fått hembesök av de som fyller 80 år.

¹⁵ Socialstyrelsens brukarundersökning

Svar på åtagande

I början av året skickade eller lämnade handläggarna ut broschyrer till aktuella brukare där insatsen sommarkollo beskrivs. Alla som under året ansökt om sommarkollo och bor hemma har fått ett beslut om att få åka på sommarkollo. Totalt har 24 beslut om sommarkollo tagits under året.

Slutsatser för framtiden

Vi behöver fortsatt arbeta med att öka delaktigheten för våra brukare, inom samtliga verksamhetsområden. Vi ser dock att våra brukare många gånger är delaktiga men att det finns en ovana att beskriva hur delaktigheten ser ut, för medarbetarna är det en så kallad ”tyst kunskap” som de inte så ofta sätter ord på. Att införa månatliga stickprovskontroller har visat sig fungera bra och är något som vi kommer att fortsätta med. Under året har flertalet åtgärder genomförts för att öka tillgängligheten och förbättra bemötandet. Förändring i resultaten kan ta tid men vi ser att det arbete som genomförts och fortfarande pågår kommer att få en positiv effekt på sikt.

Sammanfattande analys

Målområde Medborgarnas Botkyrka

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	3	1		
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
	1			
Antal indikatorer som under året;		Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Ej mätt
		7	3	1

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Motivering till utvärdering

Av 15 mått har 12 stycken delvis eller helt genomförts under året, detta motsvarar 80 procent. 1 mått har inte gått att mäta och finns inte med i värderingen. Jämförelsen mot föregående år har gjorts utifrån de mått som är med i denna uppföljning.

Vi har valt att göra bedömningen enligt följande:

Måluppfyllelse		
God		80-100%
Godtagbar		50-79%
Ej godtagbar		0-49%

Målområde Framtidens jobb

Nämndmål

Förvaltningen ska tillsammans med gymnasieskolan och högskolan utveckla trainéprogram för olika yrkeskategorier.

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Deltagande i trainéprogram, antal	-	-	-	-
- Kvinnor	-	-	-	-
- Män	-	-	-	-
Antal sommarjobb i våra verksamheter	-	105	108	167

Åtagande

Vi ska erbjuda minst 163 sommarjobb och möjlighet till arbetsplatsförlagd utbildning för elever på vård- och omsorgsprogrammet i Botkyrka kommun.

Målkommentar

Vi ska öka samarbetet med vårdgymnasium/högskolor och universitet för att säkerställa kommunens framtida rekryteringsbehov men också för att utveckla kvaliteten inom vård- och omsorg.

Uppföljning och analys

Inledande diskussioner har under början av 2016 hållits med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden kring framtida trainéjobb.

Svar på åtagande

Vård- och omsorgsförvaltningen har erbjudit 167 platser för sommarjobb under sommaren 2015. Fördelningen var 126 platser inom äldreomsorgen, 35 platser inom funktionsnedsättningsområdet och 6 platser på central förvaltning. Vi har tagit emot samtliga sommarjobbare som varit intresserade av att komma till våra verksamheter. Tre av sommarjobbarna från funktionsnedsättningsområdet har fått timanställning efteråt. Den enkät som Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen skickade ut till sommarjobbarna visar att 3,8 av

5 ungdomar varit nöjda med sitt sommarjobb på vård- och omsorgsförvaltningen.

Förvaltningen har under året tagit emot cirka 180 undersköterskeelever, både ungdomar och vuxna som läser på vård- och omsorgsprogrammet eller motsvarande vuxenutbildning. Under året har funktionsnedsättningsområdet dessutom tagit emot några elever från SFI inriktning vård och omsorg.

Funktionsnedsättningsområdet har tagit emot en praktikant från socionomutbildningen på Södertörns högskola under första kvartalet och under hösten en praktikant från folkhögskola som studerar till samordnare inom vård och omsorg.

Under året har åtta stycken sjuksköterskestudenter fullgjort sin praktik inom äldreomsorgen och rehabenheten har haft tre arbetsterapeutstudenter. Ett rehabteam har varit på Tullinge gymnasium och informerat gymnasieelever på omsorgsprogrammet om arbetsterapeut- och sjukgymnastyrket.

Myndighet har tagit emot tre högskolestudenter som varit behjälpliga i allt från utredningar till hembesök och telefonsamtal.

Genom kommunens satsning KOMMiJOBb har central förvaltning erbjudit en person utvecklingsanställning under 2015.

Slutsatser för framtiden

Framtidens jobb är ett viktigt område som vi behöver satsa mycket på. Vi ser att efterfrågan på medarbetare med rätt kompetens kommer vara större än tillgången och att kraven på mer kvalificerad omsorg och omvårdnad ökar. Därför kommer det att bli allt viktigare för oss att ha medarbetare med rätt kompetens för att möta framtida utmaningar och bidra till en hållbar utveckling.

Sammanfattande analys

Målområde Framtidens jobb

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	1			
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
Antal indikatorer som under året;		Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Ej mätt
		1		1

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Motivering till utvärdering

Av 2 mått har 2 stycken delvis eller helt genomförts under året, detta motsvarar 100 procent. 1 mått har inte gått att mäta och finns inte med i värderingen. Jämförelsen mot föregående år har gjorts utifrån de mått som är med i denna uppföljning.

Vi har valt att göra bedömningen enligt följande:

Måluppfyllelse		
God		80-100%
Godtagbar		50-79%
Ej godtagbar		0-49%

Målområde Välfärd med kvalitet för alla

Mål 7 Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Andel personer i procent över 80 år som inte har särskilt boende eller hemtjänst	64,4%	65,4%	68%	70% ¹⁶

Nämndmål 7:1

Våra brukare får en högkvalitativ vård, omsorg och service

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Brukarna är nöjda med verksamheten i vård- och omsorgsboendet ¹⁷	70 %	76%	79%	74%
- Kvinnor		78%	77%	74%

¹⁶ Antal medborgare över 80 år; 2480 personer. Antal brukare med hemtjänstbeslut eller beslut om vård- och omsorgsboende; 741 personer, december 2015.

¹⁷ Brukarundersökning

- Män		74%	81%	75%
Brukarna är nöjda med verksamheten inom OF-området ¹⁸	93,5%	76%	83%	83%
Brukarna är trygga i vård- och omsorgsboendet.	74%	86%	84%	86%
- Kvinnor		88%	85%	87%
- Män		83%	83%	85%
Brukarna är trygga i OF-området.	93,5%	-	83%	84%
Brukarna är nöjda med de aktiviteter som erbjuds i vård- och omsorgsboendet ¹⁹	35%	56%	44%	53%
- Kvinnor	-	55%	51%	55%
- Män	-	58%	29%	49%
Barn och ungdomar i våra verksamheter ska vara nöjda med möjligheten till en meningsfull fritid ²⁰	76%	-	-	93%
Brukarna är nöjda med verksamheten i hemtjänsten ²¹	74%	75%	71%	74%
- Kvinnor		73%	71%	71%
- Män		77%	73%	80%
Brukarna är trygga i hemtjänsten ²²	71%	74%	71%	74%
- Kvinnor		72%	71%	71%
- Män		78%	72%	80%
Väntetid i snitt (antal dagar) för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats.	73 dagar	65 dagar	39 dagar	98,7 ²³ dagar

Åtagande

Alla beslut inom äldreomsorgen ska omformuleras så att insats utifrån tid ska kunna bytas mot annan insats inom beslutsramen.

Uppföljning och analys

Indikatorerna för brukarnöjdhet och trygghet mäts i Socialstyrelsens årliga brukarundersökning för äldreomsorgen och i Pict-O-stat för funktionsnedsättningsområdet. Resultatet för 2015 visar en knapp förbättring jämfört med föregående år.

Som beskrevs under mål 1 har funktionsnedsättningsområdet genomfört intervjuer med 23 brukare under juni månad. Frågor om hur de upplever bemötan-

¹⁸ Pict-o-stat

¹⁹ Brukarundersökning

²⁰ Pict-o-stat

²¹ Brukarundersökning

²² Brukarundersökning

²³ Utfallet för 2015 har tagits fram ur verksamhetssystemet med hjälp av leverantören. Dagarna är räknade från aktualisering till erbjudande av plats. Siffran är inte helt rättvisande då det ibland görs felaktiga registreringar i systemet.

det och hur nöjda de är med verksamheten har ställts. Resultatet visar att 100 procent alltid eller oftast får hjälp när de behöver och att 87 procent av de tillfrågade alltid eller nästan alltid trivs hemma. 83 procent uppger att de alltid vet vem som arbetar på kvällen. I utvärderingen som har gjorts på korttids mellan januari och juni anger 93 procent att de är nöjda med möjligheten till en meningsfull fritid.

Äldreomsorgen har genomfört telefonintervjuer med 24 hemtjänstbrukare under sommaren. Resultatet visar att 93 procent känner sig trygga i hemtjänsten, vilket är ett betydligt högre utfall än i brukarundersökningen 2015.

Varje månad mäter hemtjänsten personalkontinuiteten på enhetsnivå. Under andra kvartalet visar resultatet att de mindre enheterna har öka sin kontinuitet trots en semesterperiod med många vikarier. Den ökade kontinuiteten beror på att hemtjänsten just arbetar i mindre arbetsgrupper och att semesterperioden delats in i tre delar för att möjliggöra en jämn fördelning av vikarierna över perioden. Personalkontinuiteten ligger vid den senaste mätningen på 16,79 personer vilket är en minskning med 1,38 personer sedan tidigare mätning under året.

Under hösten har hemtjänsten även bildat en arbetsgrupp som enbart hanterar installation och säkerställning av trygghetslarm. Detta för att minska installationstiden och snabbt kunna möta brukarnas behov av trygghet.

Alla enheter på vård- och omsorgsboenden har kulturombud vilka under mars 2015 genomgått en kulturombudsutbildning. Samtliga medarbetare har även gått en inspirationsutbildning i kultur för att förbättra förmågan att fånga upp brukarnas intressen. Tillsammans med trädgårdskonsulterna VIVA har vård- och omsorgsboenden naturaktiviteter för brukarna.

Svar på åtagande

Vård- och omsorgsnämndens har ett åtagande där alla beslut inom äldreomsorgen ska omformuleras så att insats utifrån tid ska kunna bytas mot annan insats inom beslutsramen. Myndighet har sett över ovanstående åtagande och kommit fram till att möjligheten att byta en beviljad serviceinsats till en annan beviljad insats kan formuleras i beställningen, våra uppdragsbeskrivningar samt i utförarnas rutiner. Planeringen av det dagliga arbetet och bytet av insatser sker i nära samarbete mellan brukaren och utföraren.

Nämndmål 7:2

Alla beslut ska följas upp minst en gång om året.

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall ²⁴ 2015
-----------	----------------	----------------	----------------	------------------------------

²⁴ Utfall per den 30 december 2015.

Andel uppföljda beslut SoL	-	-	-	100%
- Kvinnor	-	-	-	100%
- Män	-	-	-	100%
Andel uppföljda beslut, LSS	-	87%	-	100%
- Kvinnor/Flickor	-	-	-	100%
- Män/Pojkar	-	-	-	100%

Uppföljning och analys

Myndighet har haft många beslut, uppskattningsvis 20 procent, som inte haft aktuellt datum. Handläggarna har inte gjort uppföljningar och tagit nya beslut, i den utsträckning som krävs. Dessa problem har funnits under lång tid och kan till stor del förklaras med att det under de senaste åren, varit en mycket stor omsättning på biståndshandläggare och chefer. Införandet av ett nytt verksamhetssystem sommaren 2014 har också påverkat på så sätt att utredningarna tagit längre tid på grund av svårigheter att hantera systemet. Vi har inte heller hittat sätt att säkert följa hur det ser ut med tagna beslut. Nu börjar vi få en stabilitet i biståndshandläggargrupperna men många är nya i yrket.

Myndighet har under året, men framförallt under hösten, jobbat för att alla utgångna beslut ska vara uppföljda till årsskiftet. Den 30 december fanns det inga ej uppföljda beslut. I slutet av året utarbetades även rutiner för uppföljning av besluten, ett utvecklingsarbete som kommer fortgå under 2016. Utbildning i verksamhetssystemet, för att handläggarna ska kunna hantera systemet och därmed kunna bevaka sina beslut, genomfördes också i slutet av året och kommer fortsatt att pågå under 2016.

Nämndmål 7:3

Vi har ett bra stöd till anhöriga

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Öka antalet användare i anhörigprogrammet Gapet	-	-	70	-

Uppföljning och analys

Gapet som system har sagts upp då anhöriga idag inte använder systemet, antalet användare inte ökar samt att antalet aktiva användare är ett fåtal. Idag använder anhöriga sociala medier på ett helt annat sätt än tidigare och enheter inom både funktions-nedsättningsområdet och äldreomsorgen har egna sidor där de delar vad som händer i verksamheten.

Inom vård- och omsorgsboenden genomförs anhörigmöten minst en gång per år och dagverksamheten anordnar anhörigräffor två gånger per år. Delaktighet och kommunikation med anhöriga sker kontinuerligt om brukaren samtycker,

det sker bland annat vid genomförandeplansmöten. Inom funktionsnedsättningsområdet har man arbetat med frågor gällande anhörigstöd på bland annat planeringsdagar.

Nämndmål 7:4

Maten ska vara anpassad efter de äldres behov och önskemål och de äldre ska få välja mat i större utsträckning.

Åtagande

Alla hemtjänstbrukare erbjuds möjlighet till gemensam lunch 1 gång i månaden.

Alla nya vård- och omsorgsboenden ska ha ett tillagningskök.

Målkommentar

Alla nya vård- och omsorgsboenden ska byggas med tillagningskök och befintliga boenden som inte har tillagningskök ska få sin mat från närmaste tillagningskök. Äldre ska kontinuerligt få ge återkoppling kring maten så att vi kan förbättra den utifrån medborgarnas önskemål.

Uppföljning och analys

Brukarna har möjlighet till inflytande över sin måltidssituation bland annat via genomförandeplanen och öppna hus. Brukare som inte velat vara med på öppna hus har ofta lämnat synpunkter till omvårdnadspersonalen. Vid ett av kost- och måltidsenhetens öppna hus framförde flertalet brukare önskemål om att få ärtsoppa med fläsk även under sommarhalvåret. Denna rätt har därför serverats under sommaren. Brukare på boendena och daggäster kan välja om de vill ha potatis, potatismos eller ris till maten, en nyhet i 2015 års sommarmatsedel var att de även kan välja pasta.

Måltiderna anpassas efter vardag och helg så att exempelvis storhelger blir trevliga avbrott med extra god mat. Finska enheterna uppmärksammar exempelvis finska högtidsdagar genom att servera finska rätter.

Vi har kostombud som genomgått en gedigen utbildning och därigenom fått en tydligare roll. Kostrådsmöten med enhetschefen för köket sker kontinuerligt för att tillvarata brukarnas önskemål.

Svar på åtagande

Alla våra hemtjänstbrukare ska erbjudas möjlighet till gemensam lunch en gång i månaden. Under första delen av året har åtta hemtjänstbrukare deltagit på de gemensamma luncherna. Det har varit ett svagt intresse att delta trots ytterligare inbjudan och informationsinsatser.

Ett lokalfunktionsprogram har tagits fram under 2015 som ska användas vid ny- eller ombyggnation. Grundkravet är att boendet ska innehålla ett tillagningskök men det är upp till nämnden inför varje byggprojekt att ta beslut.

Slutsatser för framtiden

Brukarnas nöjdhet och trygghet har ökat marginellt. Flertalet åtgärder har under året genomförts, bland annat hemtjänstens indelning i mindre grupper. Detta tror vi kommer att ge positiva effekter framåt. Myndighets arbete med att gå igenom samtliga utgångna beslut har varit omfattande och tagit mycket tid, framförallt under hösten. Det viktiga är nu att ta fram rutiner och kartlägga processen så att det goda resultatet kvarstår och förbättras ytterligare.

Sammanfattande analys

Målområde Välfärd med kvalitet för alla

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	2	1		
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
Antal indikatorer som under året;		Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Ej mätt
		10	2	1

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Motivering till utvärdering

Av 15 mått har 13 stycken delvis eller helt genomförts under året, detta motsvarar 87 procent. 1 mått har inte gått att mäta och finns inte med i värderingen. Jämförelsen mot föregående år har gjorts utifrån de mått som är med i denna uppföljning.

Vi har valt att göra bedömningen enligt följande:

Måluppfyllelse		
God		80-100%
Godtagbar		50-79%
Ej godtagbar		0-49%

Målområde Grön stad i rörelse

Nämndmål

Vi ska använda tillgängliga tekniska lösningar för att minska klimatpåverkan.

Indikator	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	2012	2013	2014	2015
Antal bostäder med digital nyckelhantering	-	-	-	-
Antal brukare med digital tillsyn	-	-	-	-
- Kvinnor	-	-	-	-
- Män	-	-	-	-

Uppföljning och analys

Beslut om att inte införa nyckelfri hemtjänst togs i maj 2015 efter utvärdering av pilotprojektet. Kostnad och funktion lever inte upp till förväntat resultat och organisationen är inte heller mogen för att hantera tekniken som behövs i införandet.

Breddinförandet av Lifecare mobil hemtjänst startade under september och kommer ge möjlighet till tidsregistrering och social dokumentation direkt i mobiltelefonen. Införande kommer att pågå under större delen av 2016.

Digital tillsyn har ännu inte införts hos våra hemtjänstbrukare. Ekonomiska förutsättningar och motiverade brukare som vill prova krävs, vilket vi idag bedömer är möjligt tidigast 2017.

Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar tillsammans med socialförvaltningen i frågan om myndighet kan använda videokonferenser med landstinget vid vårdplaneringar. Styrgrupp och arbetsgrupp kommer att utses i början på 2016.

Slutsatser för framtiden

Det finns stora möjligheter att utveckla verksamheten genom teknik och digital information. Ny teknik inom verksamheterna kan både underlätta för personalen och bidra till att möjliggöra ett självständigt liv för brukaren. Tekniken un-

derlättar många gånger våra arbetssätt och effektiviserar kommunikationen och samarbetet vilket i slutändan gynnar brukaren. Vi behöver dock ta hänsyn till att våra brukare och verksamheten behöver vara mogna för att kunna hantera det som erbjuds och få tid på sig att implementera det som beslutats om.

Sammanfattande analys

Målområde Grön stad i rörelse

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
				2
Antal indikatorer som under året;		Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Ej mätt

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Motivering till utvärdering

Under detta målområde har inga mätningar kunnat genomföras då beslut togs om att inte införa digital nyckelhantering eller digital tillsyn under 2015. Trots det är bedömningen att det har skett en utveckling under 2015 då bland annat införandet av mobil hemtjänst har kommit igång.

Målområde Kultur och kreativitet ger kraft

Mål 10 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap

Nämndmål

Den sociala verksamheten är välutvecklad och engagerar fler frivilliga organisationer och volontärer.

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal tillfällen när frivilliga erbjuder sociala aktiviteter	-	-	-	1-4 gånger per månad och beroende

Åtagande

Förvaltningen ska skapa bättre möjligheter för frivilliga att delta i verksamheterna.

Uppföljning och analys

Svar på åtagande

Vi bjuder in frivilliga organisationer till olika aktiviteter och mötesplatser. Bland annat har Anhörigkontakt, Svenska kyrkan och Finska PRO engagerat sig i våra verksamheter. Det varierar mellan olika boenden och hur ofta frivilliga har möjlighet att genomföra aktiviteter. På vissa boenden erbjuder frivilliga sociala aktiviteter en till två gånger per vecka medan det på andra boenden sker mer sällan. En orsak är närhet till det område man bor och verkar som frivillig.

De öppna mötesplatserna i Tumba och Vårsta drivs helt av frivilligkrafter, förutom en samordnare på Mötesplats Tumba som ansvarar för bassäng och gym etc. Dagverksamheterna anpassar sin sociala verksamhet utifrån brukarnas behov och önskemål så långt det är möjligt och försöker engagera fler frivilliga, bland annat genom att annonsera på mötesplatserna.

Inom funktionsnedsättningsområdet är det vanligare att våra brukare besöker frivilliga organisationer än att sociala aktiviteter anordnas på plats i våra verksamheter. Det beror delvis på att det fungerar bättre och är enklare att anpassa besöken efter brukarnas olika intressen. Under sommaren har FUB²⁵ erbjudit grillkvällar vid Möllebadet för alla brukare, vilka har varit flitigt besökta.

Mål 11 Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur

Nämndmål

Alla brukare har möjligheter att delta i kulturella aktiviteter

Alla brukare i våra boendeformer ska utifrån sina individuella intressen erbjudas kulturella aktiviteter.

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Brukarnöjdhet avseende aktiviteter som erbjuds, äldreomsorg ²⁶	35%	56%	44%	53%
Brukarnöjdhet avseende aktiviteter, OF ²⁷	69%	91%	-	96%

²⁵ FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv.

²⁶ Öppna jämförelser

²⁷ Brukarundersökning om aktiviteter på korttids.

Uppföljning och analys

Kulturella aktiviteter är viktiga inslag inom samtliga våra verksamheter.

”Kultur och hälsa – mellan lunch och kaffe” är ett samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen. Projektet finansierades med medel från kulturrådet och genomfördes under perioden 2012 till 2015. Genom att stödja äldre i att leva ett kulturellt rikt liv i ett socialt sammanhang underbyggs positiva hälsoeffekter och ger ökad känsla av välbefinnande och meningsfullhet. I projektet har sammanlagt cirka 1000 äldre fått möjlighet att uppleva föreställningar, konserter, workshops och eget skapande. Runt 380 medarbetare i äldreomsorgen har fått insikt i olika kulturella uttrycksformer, ökad kunskap i att göra kvalitativa val inom kulturområdet samt utbildning i hur de praktiskt kan använda estetiska verktyg i omsorgsarbetet.

På vård- och omsorgsboenden och inom dagverksamhet anpassas och utformas aktiviteterna efter brukarnas önskemål. Exempelvis anordnas naturaktiviteter för brukarna på vård- och omsorgsboenden tillsammans med trädgårdskonsulterna VIVA. Inom hemtjänsten utförs aktiviteter på beställning. Alla enheter på vård- och omsorgsboenden har kulturombud vilka under mars 2015 genomgått en kulturombudsutbildning.

Inom funktionsnedsättningsområdet ska alla brukare få stöd i att finna aktiviteter utifrån sina önskemål i genomförandeplanen. På samtliga enheter finns kulturombud som sprider information om olika kulturella aktiviteter till brukare och övriga medarbetare. Varje vecka erbjuds flera olika kulturella aktiviteter via kultur- och fritidsförvaltningens ansvariga för personer med funktionsnedsättning, alltifrån chokladprovning till teater och film. Under två veckor i juli erbjöds samtliga brukare sommaraktiviteter på Trädgårdstorp, en friluftspark i Tullinge. Brukarna har bland annat kunnat gå på tipspromenader, paddla kanot, baka, måla, sjunga och lägga pärlplattor. Jul och nyårsfirande har genomförts i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen och vi har även deltagit i melodifestivalen ”Funkismello”.

På korttidsverksamheten inom funktionsnedsättningsområdet anordnas en mängd olika aktiviteter för att barnen ska tycka det är roligt att vara på korttids. Därför arbetar man med utvärdering i direkt anslutning till aktiviteterna som anordnas för att kunna ta reda på hur nöjda de är och vad som kan förbättras. 93 procent är nöjda med de aktiviteter som anordnas på korttids (se även mål 7:1).

Slutsatser för framtiden

De kulturella inslagen i våra verksamheter är många, och vi arbetar på olika sätt för att fånga brukarnas intressen och erbjuda aktiviteter därefter. Verksamheterna skiljer sig åt vad gäller det praktiska i att utforma aktiviteter, exempelvis är det inom funktionsnedsättningsområdet mer framgångsrikt att göra utflykter utifrån brukarens intresse än att aktiviteter anordnas på plats.

Sammanfattande analys

Målområde Kultur och kreativitet ger kraft

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	1			
Antal mätbara mål som under året;	Uppnått	Ej uppnått. Går åt rätt håll	Ej uppnått. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
Antal indikatorer som under året;		Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Ej mätt
		3		

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Motivering till utvärdering

Av tre mått har samtliga delvis eller helt genomförts under året, detta motsvarar 100 procent. Jämförelsen mot föregående år har gjorts utifrån de mått som är med i denna uppföljning.

Vi har valt att göra bedömningen enligt följande:

Måluppfyllelse		
God		80-100%
Godtagbar		50-79%
Ej godtagbar		0-49%

Målområde En effektiv och kreativ kommunal organisation

Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Mätbart mål	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Andelen chefer med utländsk bakgrund med rätt kompetens ²⁸	13%	15%	23,4%	30%	21,9%

²⁸ Statistik från kommunledningsförvaltningen.

Uppföljning och analys

Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar med att förtydliga och utveckla rekryteringsprocessen. Denna process ska göra att vi fortsatt stärker intentionerna i vår interkulturella personalpolitik.

Andelen chefer med utländsk bakgrund har minskat en aning i jämförelse med föregående år. Detta kan bland annat bero på de generella svårigheter vi ser att rekrytera rätt kompetens vid chefsrekryteringar.

Nämndmål 12:1

Vår organisation ska vara kostnadseffektiv

Mätbart mål	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015 ²⁹
Sjukfrånvaron i procent ska minska	6,4%	6,1%	6,5%	8,3%
- Kvinnor	-	5,5%	5,7%	7,1%
- Män	-	0,6%	0,8%	1,2%

Uppföljning och analys

Sjukfrånvaron inom förvaltningen har ökat. Detta gäller främst långtidssjukfrånvaron³⁰ som ökat från 2,09 till 3,11 procent. Tidigare planer om ett ökat samarbete med företagshälsovården och Försäkringskassan har försvårats dels då upphandlingsprocessen med ny aktör har dragit ut på tiden och dels då Försäkringskassan har sänkt sin servicenivå gentemot kommunen som arbetsgivare. Vidare förekommer bristande återkoppling från tidigare företagshälsovård när det gäller information och analys om sjukfrånvaron.

Intentionerna är att detta ska förtätas med den nya upphandlade aktören för att på ett djupare plan ringa in individärenden, främst långtidssjukrivna.

Nämndmål 12:2

Fler medarbetare är nöjda med att arbeta i vår förvaltning

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall ³¹ 2015
Medarbetarna har inflytande över hur arbetet bedrivs	65%	67%	68%	69%
- Kvinnor	64%	66%	67%	69%
- Män	66%	72%	71%	73%
Jag är totalt sett nöjd med min arbets-situation	50%	53%	55%	58%

²⁹ Siffror hämtade från personalbokslutsrapporten ur beslutstöd per april månad.

³⁰ Dag 91 och framåt i % av tillgänglig arbetad tid

³¹ Andelen positiva svar i medarbetarundersökningen redovisas.

- Kvinnor	49%	51%	53%	56%
- Män	58%	65%	62%	66%
Andel tillsvidareanställda	46%	47%	49%	47%
- Kvinnor	51%	52%	51%	49%
- Män	40%	41%	41%	38%

Uppföljning och analys

Kommunens medarbetarundersökning genomfördes under hösten 2015. Generellt ligger förvaltningens resultat för respektive indexområde på samma nivå som föregående år, för de områden som är jämförbara. Resultatet visar även att männen är mer positiva än kvinnorna inom samtliga indexområden.

Resultatet på frågan om inflytande visar en liten ökning av positiva svar från föregående år, men är fortsatt lågt jämfört med andra förvaltningar i kommunen. Andelen medarbetare som totalt sett är nöjda med sin arbetssituation har ökat sedan föregående år till 58 procent, vilket är ett något lägre resultat än kommunen totalt. Förvaltningen arbetar med att ta fram och följa upp handlingsplaner utifrån 2015-års resultat. Mer om medarbetarundersökningen beskrivs i personalbokslutet.

I ett pilotprojekt har Vård- och omsorgsförvaltningen testat materialet FAS arbetsliv³². Syftet med pilotprojektet är att utveckla APT och göra alla medarbetare mer delaktiga i utvecklingen av verksamheten. Målet med projektet är att förbättra samtalsdialogen genom att skapa förutsättningar för att våga prata om allt som rör verksamheten, även sådant som annars kan vara svårt att ta upp. En utvärdering kommer att genomföras i januari för eventuellt införande på bred front.

Nämndmål 12:3

De anställdas utbildningsnivå ska öka

Mätbart mål	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Andelen omsorgspersonal med kompetens motsvarande gymnasieskolans omsorgsprogram ska öka (%)	61%	62%	62%	Öka	67%

Uppföljning och analys

Vi uppmuntrar medarbetarna att utbilda sig och möjliggör för medarbetare att gå utbildning via medel från kompetensfonden. Vi arbetar för att stoppa inflödet av personal utan rätt kompetens.

³² FAS står för Förnyelse - Arbetsmiljö - Samverkan. Sveriges Kommuner och Landsting och fackliga organisationer inom den kommunala sektorn har tillsammans arbetat fram FAS arbetsliv som är ett pedagogiskt verktyg för att stärka dialog och reflektion på arbetsplatsen.

Under senhösten 2014 startade 20 medarbetare undersköterskeutbildning via medel från kompetensfonden. Flertalet av dem har nu slutfört sin utbildning. Under hösten 2015 startade ytterligare 20 medarbetare undersköterskeutbildning och beräknas vara klara med sin utbildning hösten 2016. Under 2015 har sammanlagt 26 medarbetare slutfört sin utbildning till undersköterska via medel från kompetensfonden.

Medel från den interna kompetensfonden har under 2015 finansierat följande utbildningsinsatser:

- Grundläggande undersköterskekompetens.
- Fortsatt specialsatsning med undersköterskeutbildning i en personalgrupp inom hemtjänsten.
- Språkutvecklingsinsatser inom vård- och omsorgsboenden, huvudsakligen Tumba vård- och omsorgsboende och Alby äng. Språklärare har varit anställd för dessa insatser.

Under januari 2016 har kompetensinventeringen i samband ändring av titulatur inom funktionsnedsättningsområdet slutförts. Av medarbetarna inom omsorg om personer med funktionsnedsättning har 46 procent den kompetens som krävs för att arbeta som stödassistent³³. Inom äldreomsorgen har 2014 års kompetensinventering följts upp under januari 2016 och visar att 79 procent har formell kompetens som motsvarar gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram. Totalt i förvaltningen blir andelen 67 procent.

Nämndmål 12:4

Alla medarbetare ska senast 2015 erbjudas heltid som rättighet och deltid som möjlighet

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Andel deltidsarbetande (%)	32%	30%	29%	30,5%
- Kvinnor	33%	31%	30%	32,2%
- Män	23%	23%	25%	22,2%
Andel ofrivilligt deltidsarbetande i förvaltningen ³⁴	-	9,9%	7,6%	7,5%

Uppföljning och analys

Sysselsättningsgraden för månadsavlönade är 96,5 procent. Jämfört med 2014 har sysselsättningsgraden ökat med totalt 0,3 procentenheter. Sysselsättningsgraden har ökat för både kvinnor och män med respektive 0,1 procent och 2,7 procent. Föregående år stod kvinnorna för den största ökningen av sysselsättningsgraden, i år är det männen.

³³ utbildning motsvarande gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram alternativt barn- och fritidsprogram, GPU och PPU, för personlig assistent gäller även personlig assistansutbildning.

³⁴ Ofrivilligt deltidsanställda av totala antalet tillsvidare och visstidsanställda.

Av de månadsanställda arbetar 30,5 procent deltid, vilket är en liten ökning av deltidsanställda mot föregående år. Av månadsanställda kvinnor arbetar 32,2 procent deltid och av månadsanställda män arbetar 22,2 procent deltid. Fler kvinnor och färre män arbetar deltid sedan föregående år.

Vid varje behov av nyanställning eller ökade behov, ses möjligheten över att erbjuda heltid eller ökad sysselsättningsgrad, under förutsättning att ekonomiska förutsättningar finns. Av de totalt 319 tjänster³⁵ som har utannonserats 2015 var omfattningen uppdelad på följande; 115 deltid, 118 heltid, 24 heltid/deltid och 62 timavlönade. Av de 115 deltidstjänster var 95 tillsvidare tjänster och av de 118 heltidstjänster var 95 tillsvidare tjänster. Merparten av deltidsannonserna på tillsvidare tjänster utgörs av finskspråka undersköterskor och sjuksköterskor.

I medarbetarundersökningen för 2015 var en av de förvaltningsspecifika frågorna inriktade på deltid och ökad sysselsättningsgrad. Av de 958 medarbetare som besvarade enkäten angav 217 stycken att de hade en deltidsanställning. Av dessa önskade 97 stycken en ökad sysselsättningsgrad vilket motsvarar 7,5 procent av totalt antal tillsvidare- och visstidsanställda³⁶.

En bemanningsenhet är en förutsättning för projektet ökad sysselsättningsgrad (ÖS) som ska gälla i hela förvaltningen. Den planerade bemanningsenheten har ännu inte startat eftersom det befintliga personalsystemet inte kan hantera en flexibel bemanningsplanering. Arbete pågår med att knyta ytterligare ett system till det nuvarande lönesystemet och införandet är skjutet till hösten 2016.

Mål 13 Fossilbränslefri kommunal organisation senast 2015

Nämndmål 13

Andel inköp av ekologiska livsmedel ska öka till 30 % 2018.

Indikator	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Andel inköp av ekologiska livsmedel ska öka	7%	11%	15%	18,6%

Målkomentar

Nämnden har uppdrag i flerårsplanen att till 2018 minska andelen kött med 20% och att öka ekologiska livsmedel till 30% samt att matsvinnet ska halveras under samma period. Vård- och omsorgsnämnden ser ingen möjlighet att regi-

³⁵ Siffran som redovisas innebär inte att det var 319 vakanta tjänster som skulle tillsättas år 2015. Detta innebär att siffran kan innehålla omannonseringar av samma tjänst.

³⁶ 1289 medarbetare, december 2015

strera och räkna matsvinn. Under 2015 kan vi börja mäta hur mycket kött som används i matlagningen.

Åtagande

Vi vill erbjuda ett vegetariskt alternativ en gång per månad och följa upp hur många som väljer det alternativet.

Uppföljning och analys

Samtliga verksamheter beställer ekologiska livsmedel och varor så långt det är möjligt inom den ekonomiska ramen. Andel inköp av ekologiska livsmedel har ökat från 15 procent 2014 till 18,6 procent 2015. Detta har genererat en prisökning under året med 4,6 procent.

Svar på åtagande

Kost- och måltidsenheten har i sommarmatsedeln haft ett vegetariskt lunchalternativ. Där valde 17,5 procent av brukarna det vegetariska alternativet Veggogryta. I vintermatsedeln, som börjar gälla från och med oktober, valde 41 procent av brukarna det vegetariska alternativet Vegetarisk lasagne. Över året var det i snitt 24,9 procent av brukarna som valde det vegetariska alternativet.

Slutsatser för framtiden

Vi har ett antal utmaningar att arbeta med under de kommande åren. Dels behöver vi arbeta med sjukfrånvaron, som har ökat trots att målet är att den ska minska. Vi behöver en bemanningsenhet, som är en förutsättning för att projektet ökad sysselsättningsgrad (ÖS) ska gälla i hela förvaltningen. Vidare behöver andelen omsorgspersonal med rätt kompetens fortsatt att öka för att vi ska kunna möta de krav som ställs och kommer att ställas på vår verksamhet.

Sammanfattande analys

Målområde En effektiv och kreativ kommunal organisation

Antal åtaganden som under året;	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	1			
Antal mätbara mål som under året;	Uppnåtts	Ej uppnåtts. Går åt rätt håll	Ej uppnåtts. Går inte åt rätt håll	Ej mätt
		1	2	
Antal indikatorer som under året;		Går åt rätt håll	Går inte åt rätt håll	Ej mätt
		5	1	

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Ej godtagbar	Jämfört med föregående år
				

Motivering till utvärdering

Av 10 mått har 7 delvis eller helt genomförts under året, detta motsvarar 70 procent. Jämförelsen mot föregående år har gjorts utifrån de mått som är med i denna uppföljning.

Vi har valt att göra bedömningen enligt följande:

Måluppfyllelse		
God		80-100%
Godtagbar		50-79%
Ej godtagbar		0-49%

Personal

Samtliga siffror redovisade i detta avsnitt är baserade på december månad 2015 och december månad 2014 för jämförelser³⁷.

Personalavsnittet följer den anvisning som kommunledningsförvaltningens HR-avdelning skickat ut om var och när personaluppgifter för årsredovisningen 2015 finns att hämta. De främsta källorna är beslutstöd (rapporten personalbokslut), riskprio och resultatrapport för medarbetarundersökningen.

Anställda, Årsarbetare och Anställningsform

Årsarbetare	2015	2014
Antal årsarbetare, tillsvidare månadsavlönade	1 113,4	1 105,1
Antal årsarbetare, visstid månadsavlönade	96,5	96,0
Antal årsarbetare, timavlönade	329,7	389,7
<i>Summa Antal årsarbetare</i>	<i>1 539,7</i>	<i>1 590,8</i>
Anställningsform		
Antal anställda tillsvidare	1 176 (46%)	1 166 (48%)
Antal anställda visstid	113 (5%)	114 (5%)
Antal timavlönade	1 260 (49%)	1 134 (47%)
<i>Summa Antal anställda</i>	<i>2 471</i>	<i>2 341</i>

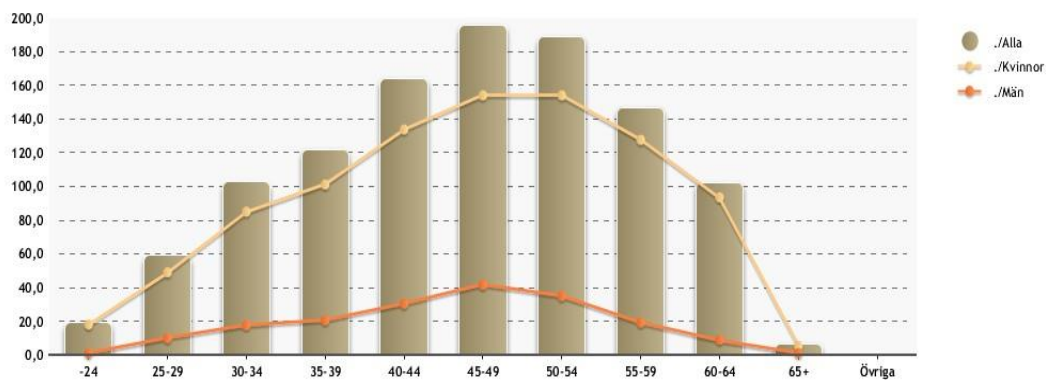
Andelen tillsvidareanställda inom förvaltningen har minskat något jämfört med föregående år. Detta kan förklaras med att verksamheten, inom vissa områden, periodvis haft en ökad arbetsbelastning och därför behövt förstärka med personalresurser under begränsad tid. Förändringar i omvårdnadsbehov, utbildningsaktiviteter, vård av barn, ökat uttag av föräldraledighet och ökad sjukfrånvaro förmodas ha bidragit till att andelen timavlönade ökat på bekostnad av andelen tillsvidareanställda. Förvaltningens planerade bemanningenhet förmodas påverka balansen mellan andelen tillsvidareanställda/visstidsanställda.

Köns- och åldersfördelning

Könsfördelningen är 84 procent kvinnor och 16 procent män bland månadsavlönade. Det är en smärre ökning av andelen kvinnor på 1 procent och minskning bland männen på 1 procent sedan 2014.

Medelåldern bland årsarbetare (månadsavlönade tillsvidareanställda) i förvaltningen är 45 år (45 år för både kvinnor och män i förvaltningen) och flest anställda återfinns inom åldersspannet 45-49 år. Åldersfördelningen utifrån kön ser i stort sett lika ut och medelåldern är 45 år för både kvinnor och män.

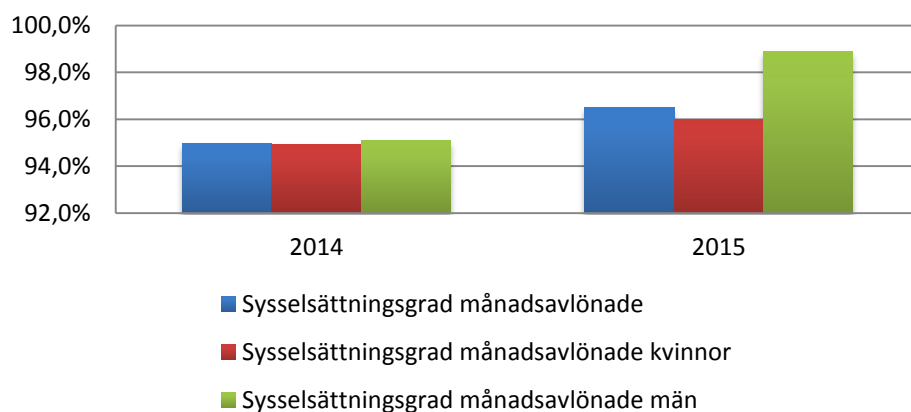
³⁷ Siffror tagna från beslutstöd är hämta 2016-01-26.

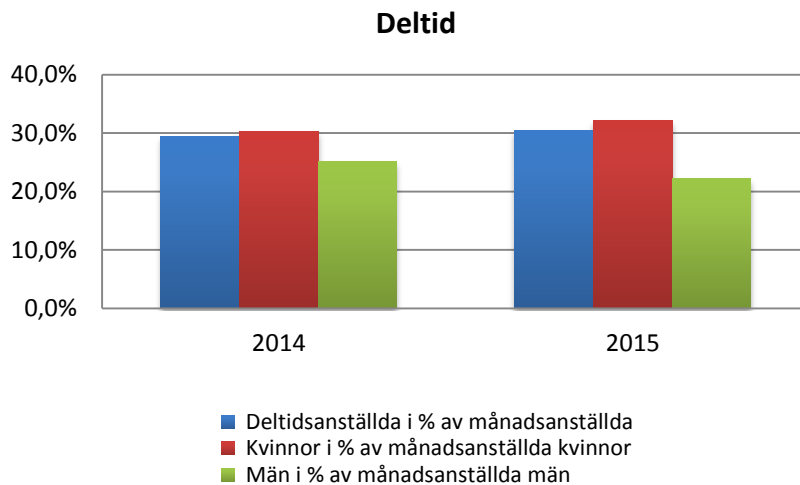
Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgraden för månadsavlönade är 96,5 procent. Jämfört med 2014 har sysselsättningsgraden ökat med totalt 0,3 procent. Sysselsättningsgraden har ökat för både kvinnor och män med respektive 0,1 procent och 2,7 procent. Föregående år stod kvinnorna för den största ökningen av sysselsättningsgrad. I år är det männen.

Sysselsättningsgrad

Av de månadsanställda arbetar 30,5 procent deltid, vilket är en liten ökning av deltidsanställda mot föregående år. Av månadsanställda kvinnor arbetar 32,2 procent deltid och av månadsanställda män arbetar 22,2 procent. Fler kvinnor och färre män arbetar deltid sen föregående år.

Vid varje behov av nyanställning eller ökade behov, ses möjligheten över att erbjuda heltid eller ökad sysselsättningsgrad, under förutsättning att ekonomiska förutsättningar finns. En del av förvaltningens yrkeskategorier har frivilligt valt att arbeta deltid bland annat på grund av att de arbetar mycket kvällar och nätter, exempelvis finns medarbetare inom sjuksköteheten som arbetar deltid. Av de totalt 319 tjänster³⁸ som har utannonserats 2015 var omfattningen uppdelad på följande; 115 deltid, 118 heltid, 24 heltid/deltid och 62 timavlönade. Av de 115 deltidstjänster var 95 tillsvidarejänster och av de 118 heltidstjänster var 95 tillsvidarejänster. Merparten av deltidannonserna på tillsvidarejänster utgörs av finskspråkiga undersköterskor och sjuksköterskor.

I medarbetarundersökningen för 2015 var en av de förvaltningsspecifika frågorna inriktade på deltid och ökad sysselsättningsgrad. Av de 958 medarbetare som besvarade enkäten angav 217 stycken att de hade en deltidanställning. Av dessa önskade 97 stycken en ökad sysselsättningsgrad vilket motsvarar 7,5 procent av totalt antal tillsvidare- och visstidsanställda³⁹.

Genom projektet ökad sysselsättningsgrad kommer fler enheter inom samma verksamhetsområde kunna samköra sin planering i så kallade planeringsområden och medarbetarna kommer kunna ta arbetspass på andra enheter när det behövs. På så sätt täcks kortidsfrånvaron av tillsvidare anställda medarbetare, hel- eller deltidanställda. Förutom förbättrade anställningsvillkor för deltidanställda kommer projektet också att effektivisera schemaplaneringen och öka kontinuiteten för brukarna på vård- och omsorgsförvaltningen. En bemanningsenhet är en förutsättning för projektet ökad sysselsättningsgrad. Den planerade bemanningsenheten har ännu inte startat eftersom det befintliga perso-

³⁸ Siffran som redovisas innebär inte att det var 319 vakanta tjänster som skulle tillsättas år 2015. Detta innebär att siffran kan innehålla oannonseringar av samma tjänst.

³⁹ 1289 medarbetare, december 2015

nalsystemet inte kan hantera en flexibel bemanningsplanering. Arbete pågår med att knyta ytterligare ett system till det nuvarande lönesystemet och införandet är skjutet till hösten 2016.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom förvaltningen har ökat. Detta gäller främst långtidssjukfrånvaron⁴⁰ som ökat från 2,09 procent till 3,11 procent. Tidigare planer om ett ökat samarbete med företagshälsovård och Försäkringskassa har försvårats dels då upphandlingsprocessen med ny aktör har dragit ut på tiden och dels då Försäkringskassan har sänkt sin servicenivå gentemot kommunen som arbetsgivare. Detta har uttryckt sig att Försäkringskassan har upphört med avstämningarna med arbetsgivaren som tidigare ägt rum och varit väldigt frukt-samma. Vidare förekommer bristande återkoppling från tidigare företagshälsovård när det gäller information och analys om sjukfrånvaron. Intentionerna är att detta ska förtätas med den nya upphandlade aktören för att på ett djupare plan ringa in individärenden, främst långtidssjukrivna.

Sjukfrånvaro	2015	2014
Dag 1-14 i % av tillgänglig arbetad tid	3,3%	3,2%
Dag 15-90 i % av tillgänglig arbetad tid	1,8%	1,6%
Dag 91- i % tillgänglig arbetad tid	3,1%	2,1%
Total Sjukfrånvaro i % av tillgänglig arbetad tid	8,3%	6,9%

Föräldraledighet

Den totala föräldraledigheten av tillgänglig arbetad tid är 3,31 procent, vilket är en ökning med 0,5 procentenheter från föregående år. Kvinnorna representerar störst andel av den totala föräldraledigheten med 88,8 procent, männen står för resterande 11,2 procent.

Tidsanvändning

Faktisk tid i procent av ordinarie tid utgjordes av 86,03 % under år 2015 vilket är en minskning med 2,32 procentenheter från år 2014. Sjukfrånvaron utgör en större del av tidsanvändningen under år 2015.

Tidsanvändning	2015	2014
Faktiskt arbetad tid i % av ordinarie tid	86,0%	88,5%
Sjukfrånvaro i % av ordinarie tid	7,8%	6,6%
Lagstadgad frånvaro i % av ordinarie tid	3,2%	2,7%
Övrig ledighet i % av ordinarie tid	3,0%	2,3%
Övertid i % av ordinarie tid	0,22%	0,26%
Fyllnadstid i % av ordinarie tid	0,04%	0,06%
Kompledighet i % av ordinarie tid	0,02%	0,02%

⁴⁰ Dag 91 och framåt i % av tillgänglig arbetad tid

Personalomsättning

Personalomsättningen under 2015 uppgår till 8,8 procent. För hela kommunen är motsvarande siffra 10,5 procent.

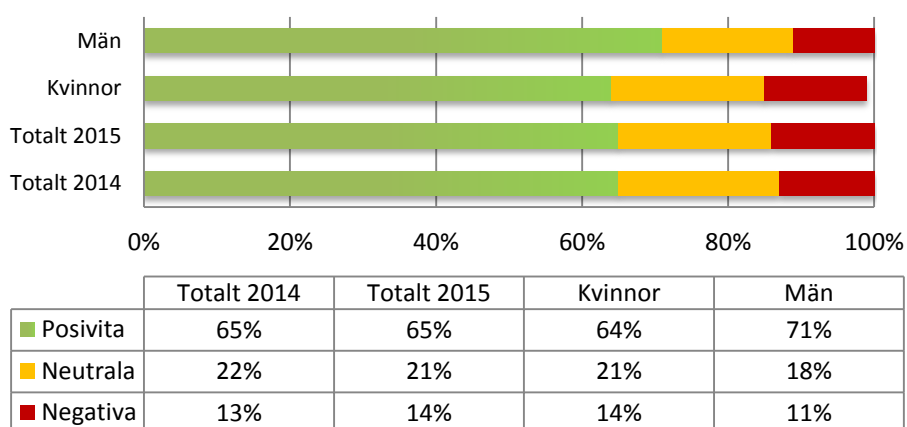
Andel chefer med utländsk bakgrund

Andelen chefer med utländsk bakgrund har minskat en aning, dessa utgör 21,3 procent gällande år 2015, (andelen var 23,4 procent år 2014). Detta kan bl.a. bero på de generella svårigheter vi ser att rekrytera rätt kompetens vid chefsrekryteringar.

Delaktighet och inflytande

Årets medarbetarundersökning visar att 65 procent av de medarbetare i förvaltningen som svarade på medarbetarundersökningen upplever sig ha delaktighet och inflytande. Jämfört med föregående år är resultatet detsamma. Resultatet visar att 64 procent av kvinnorna och 71 procent av männen känner delaktighet och inflytande. Jämfört med andra förvaltningar har vård- och omsorgsförvaltningen det lägsta resultatet i kommunen gällande detta indexområde.

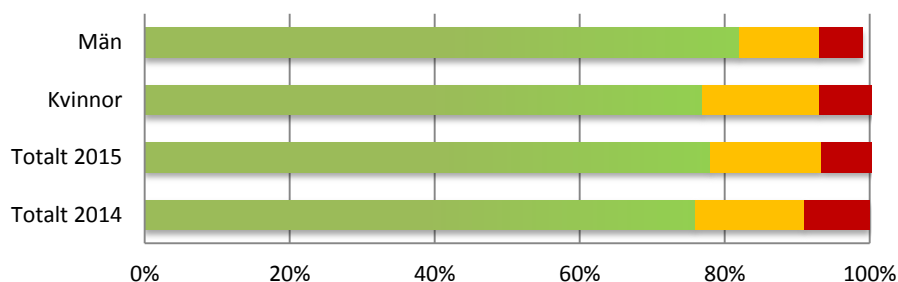
Delaktighet och inflytande

Hållbart medarbetarengagemang

I medarbetarundersökningen för indexområdet för hållbart medarbetarengagemang ställs frågor kring motivation, ledning och styrning. Andelen positiva svar är 78 procent, vilket motsvarar en ökning med två procentenheter från föregående år. Männen är fortsatt något mer positiva än kvinnorna. Jämfört med andra förvaltningar har vård- och omsorgsförvaltningen bland de högre resultaten i kommunen och ett likartat resultat som Stockholms län (79).

Hållbart medarbetarengagemang

	Totalt 2014	Totalt 2015	Kvinnor	Män
■ Positiva	76%	78%	77%	82%
■ Neutrala	15%	15%	16%	11%
■ Negativa	9%	7%	8%	6%

Tabellen nedan redovisar resultatet (andelen positiva svar) för varje delindexområde. Alla tre områdena har ökat sedan föregående år.

	2015	2014
HME	78	77
HME Kvinnor	78	76
HME Män	81	78
Delindex Motivation	77	75
Delindex Ledarskap	76	75
Delindex Styrning	81	80

Kompetensutveckling

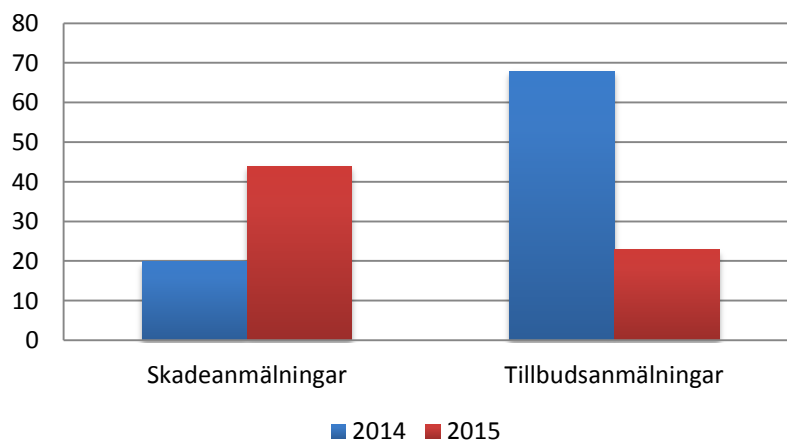
Medel från den interna kompetensfonden har under 2015 finansierat följande utbildningsinsatser:

- Grundläggande undersköterskekompetens
- Fortsatt specialsatsning med undersköterskeutbildning i en personalgrupp inom hemtjänsten
- Språkutvecklingsinsatser inom vård- och omsorgsboenden, huvudsakligen Tumba vård- och omsorgsboende och Alby äng. Språklärare har varit anställd för dessa insatser.

Arbetsskador och tillbud

Skadeanmälningarna har ökat sedan förra året, medan tillbudsanmälningarna har minskat. Av skadeanmälningarna har 34 stycken gjorts av kvinnor och 10 stycken av män. Under 2015 har systemet för anmälningar, Riskprio, gjorts om, vilket kan ha resulterat i att enheter där en anmälan har gjorts har makulerats.

Anmälningar

Åldersfördelningen på skadeanmälningarna ser ut enligt följande:

- Antal födda 50-talet: 3 st.
- Antal födda 60-talet: 18 st.
- Antal födda 70-talet: 8 st.
- Antal födda 80-talet: 12 st.
- Antal födda 90-talet: 3 st.

Allvarsgraden fördelar sig enligt tabellen:

	Skadeanmälningar		Tillbudsanmälningar	
	2015	2014	2015	2014
Mycket allvarligt	-	-	-	3
Allvarligt	10	5	7	35
Kan inte avgöra	-	-	2	5
Mindre allvarligt	34	15	14	25